

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB
ILICA BROJ 31, III. KAT

IZLAZI SVAKOG PETKA
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

PRETPLATA: GOD. 60 D, POLUGOD. 30 D,
ČETVRTGOD. 15 D, POJEDINI BROJ 1.50 D.

Dnevni red XIII. cionističkog kongresa u Karlovim Varima

I. Otvorenje u ponedjeljak, 6. augusta u veče 8 sati.

1. Pozdravni govori.
2. Pozdravi.
3. Spomenslovo o dru. Maksu Nordau-u.
4. Izbor predsjedništva.

II. Utorak 7. augusta.

Prije podne 9.30 sati.

1. Izvještaj kongresnog suda o kongresnim izborima.
2. Izvještaj za generalnu debatu.
 - a) Djelovanje u Palestini: referent g. M. Usiškin.
 - b) Cionistički pokret i organizacija: referent g. dr. R. Lichtheim.
 - c) Djelovanje naših ekonomskih instituta: referent g. dr. R. Halpern.
 - d) Keren Hajesod: referent g. dr. Feiwei.
3. Generalna debata.

III. Srijeda, 8. augusta.

Prije podne 9.30 sati.

1. Nastavak generalne debate.
2. Izbor slijedećih komisija:
 - a) Komisija za svjetski kongres i Jewish Agency. (Predlagat će se, da permanentni odbor fungira, kao komisija za ta pitanja).
 - b) Politička komisija.
 - c) Palestinska komisija (koja će izabrati sa svoje strane komisije za poljoprivrednu i gradsku kolonizaciju, imigraciju, školstvo i sanitarne poslove).
 - d) Budžetna komisija.
 - e) Organizaciona komisija.
 - f) Komisija za Keren Hajesod.
 - g) Komisija za Narodni Fond.

IV. Četvrtak, 9. augusta.

Prije podne 9.30 sati.

Nastavak i svršetak generalne debate.

Poslije podne.

Nema plenarne sjednice, već sjednice komisija.

V. Petak, 10. augusta.

Prije podne 9.30 sati.

Referat o »Svjetskom kongresu i Jewish Agency«: referent g. dr. M. Solovejčik.

Poslije podne.

Nema plenarne sjednice, već sjednice komisija.

VI. Nedjelja, 12. augusta.

Prije podne, 9.30 sati.

Referat o »Pionirstvu i odgoju u zvanjima za Palestinu« referent g. S. Rubašov.

Debata o tom referatu.

Poslije podne.

Nema plenarne sjednice, već sjednice komisija.

VII. Ponedjeljak, 13. augusta.

Prije podne 9.30 sati.

Izvještaj komisije za Narodni Fond i drugih komisija, kao i glasanje o njihovim prijedlozima.

Poslije podne.

Izvještaj daljnjih komisija i glasanje.

VIII. Utorak, 14. augusta.

Prije podne 9.30 sati.

Izvještaji daljnjih komisija i glasanje.

Poslije podne.

Izvještaji daljnjih komisija i glasanje.

IX. Srijeda, 15. augusta.

Prije podne.

Izvještaj permanentnog odbora, kao komisije za pitanje Jewish Agency.

Poslije podne.

Nastavak debate i glasanje.

Noćna sjednica: Izbori i zatvaranje kongresa.

Egzekutiva Cionističke organizacije objelodanjuje dnevni red XIII. kongresa. Za razjašnjenje tog dnevnog reda daje slijedeće razjašnjenje:

a) Po novim pravilima organizacije ne potvrđuje više mandate plenum kongresa. Mjesto starog legitimacionog odbora fungira po novom pravilniku kongresni sud, kao komisija za ispitivanje izbora. Sud se sastaje nekoliko dana prije kongresa. Njegova odluka o valjanosti mandata, koja je konačna, bit će kongresu saopćena. Debate o toj odluci nema.

b) Na temelju prijašnjih iskustava ustanovljeno je, da nije svrsishodno držati referate o svim cionističkim radnim po-

drućjima za vrijeme kongresa pred plenumom, te da se na te referate nadovezuje specijalna debata. Broj i opseg radnih područja u i izvan Palestine tako su narasli, da više nije moguće o svim pitanjima na svakom kongresu iznova raspravljati i o njima povesti u plenumu specijalne debate. Zato je zaključeno, da se svi izvještaji Egzekutive o različitim radnim poljima predlažu na početku kongresa. Izvještaji su djelomično pismeni, djelomično usmeni. Štampani će izvještaji biti u pravo vrijeme pred kongresom u rukama članova Akcionog komiteja, predsjedništva zemaljskih i posebnih saveza kao i većine delegata. Kao dopune tiskanih izvještaja držat će članovi vodstva u utorak, 7. augusta, još usmene izvještaje, koji će s tiskanim izvještajima pružati potrebni temelj za generalnu debatu.

c) O pojedinim pitanjima različitih radnih područja raspravljati će se u komisijama. Na temelju ovih izvještaja i generalne debate moći će komisije vršiti svoj rad. Nakon završetka njihovog rada, kojemu je dosta vremena ostavljeno, predlagat će referenti komisija plenumu svoje izvještaje i prijedloge, koje je već rezolucijoni odbor ispitivao. Zadaća je rezolucijonog odbora brinuti se za to, da prijedlozi, koji su od različitih komisija predloženi, ne budu međusobno u protuslovlju, da se slažu s ustanovama pravila i da se predlažu u zgodnoj formi. Ako se pojave poteškoće mora doći do sporazuma između rezolucijonog odbora i dotične specijalne komisije. Kod glasanja o prijedlozima u plenumu kongresa govorit će po uzoru zadnjeg kongresa samo po jedan govornik za ili protiv predložene rezolucije, a na to slijedi glasanje.

d) Predmeti posebnih referata i specijalne debate u plenumu kongresa (osim referata Egzekutive i generalne debate) mogu biti samo stvari osobitog značaja, ili koje zahtijevaju radi svoje novosti i specijalnosti posebnu raspravu u plenumu kongresa. Gvamo spadaju sad u prvom redu pitanje svjetskog kongresa i Jewish Agencya, za koje je posebni referat i specijalna debata plenuma predviđena, čini se, da je ispravan i posebni referat o pitanju zvanja halucima, jer je taj problem stekao svoj značaj tek zadnjih godina u vezi sa novim razvitkom u Palestini i halučkim pokretom te na prijašnjim kongresima nije još bio predmetom rasprave.

To su principi, po kojima se postavio dnevni red kongresa.

Koje je glavno pitanje?

Piše dr. Thon.

Pitanje sastava odnosno proširenja Jewish Agency izazvalo je u cionističkom svijetu živahnu debatu. Mi smo se u nekoliko članaka bavili tim pitanjem, a naše Savezno Vijeće stvorilo je u tom pitanju zaključke, slične onima drugih zemaljskih organizacija. U jednome od prošlih brojeva donijeli smo mišljenje dr. Weizmana, a danas donosimo članak uglednog židovskog političara dr. Thona, da upoznamo naše čitatelje i sa mišljenjem jednog od istaknutih cionista Poljske.

Čini mi se, da kod nas počinje, kako Nijemac veli, da govorimo jedan mimo drugoga. Opažam, da je velika polemika, koja se velikom žestinom vodi u našem novinstvu, dovela do zbrke pojma. Mišljaju se pitanja, a onda se naravno dobivaju odgovori, da jedan drugoga ne razumije. Kad bi mogli tu žestinu sniziti za nekoliko stupnjeva, moglo bi se prije svega ustanoviti, što je zapravo glavni predmet prepore. Nije mi namjera, da pravim kompromis između stranaka. Hoću, da pokušam razjasniti, što je za mene u velikoj borbi za židovsku Agency glavno pitanje, a koja su sporedna pitanja, o kojima možemo, da govorimo manjom žestinom. Prema člancima zastupnika Grünbauma, a i iz razgovora s njime razabrao sam, da je za njega nešto drugo glavna stvar no za mene. Pojmljivo je s toga, da u toj važnoj stvari želim iznijeti svoje mišljenje. Ako sam dobro shvatio, Grünbaumu je u cijelom kompleksu svih pitanja glavna stvar jedino pitanje, pred kim ima da bude odgovorna Jewish Agency, za koju se traže ljudi izvan pokreta? On želi, da stvori organ, koji bi imao, da bude izabran na demokratskom temelju, ali na širokoj bazi, a pred kojim će Agency, cijela Agency, dakle cionistički i necionistički članovi biti odgovorna. Uslijed toga nije za proširenje Agency, dok se ne stvori taj organ. Kad će taj organ biti stvoren, ne pita više tko će doći u tu Agency. Bili to »notabli« ili obični smrtnici, bile to ove ili one organizacije, glavna je stvar, da ih se može pozvati pred jedan sud, pred tribunal naroda. S toga Grünbaum kao preduvjet traži saziv svežidovskoga kongresa.

Hoću odmah da priznam, da mi pitanje odgovornosti pravi najmanje brige. Za mene je to pitanje zadnje vrsti.

Najvažnije je za mene pitanje, tko će biti gospodar Agency, tko će dati firmu.

Hoće li tako ostati, kako glasi članak mandata, da je cionistička organizacija gospodar i da je ona dužna, da privuče druge krugove, ili će se cionistička organizacija sama namjerno odreći prava — recimo u tome slučaju privilega — te hoće li se osnovati Agency sa sasvim novim imenom pod novom firmom, jedna židovska Agency, koja će progutati cionističku organizaciju, kao što su Faraonove mršave krave progutale debele, a da se ne vidi da su progutane.

Nije to za mene samo pitanje prestiža, jer neću, da se sav naš upliv i naša pozicija u židovskome narodu umanju. Priznajem, da to nije sporedna stvar. Ne radi se nekoliko decenija, da se on-

da najednom ostavlja pozornica i veli: Bili smo dosta dobri, da vičemo i da galamimo, ali za provadjanje i dovršenje smo preslabi. Zato su podesni oni krugovi, koji su kroz generacije u židovskome narodu bili na površini, stari stavljanim, bogati Židovi, koji su se uvijek dodvoravali kraljevima. U njihove ruke mora da predajemo vlast, koju smo stekli znojem i krvlju. Tako čine skorojevići, koji su za vrijeme revolucije došli do moći, do prijestolja ili do drugog kakvog visokog položaja. Jedva su postigli ono, za čim su išli, odmah se prižene velikim kraljevskim obiteljima, da legitimiraju svoj novi položaj, u kojem se osjećaju kao unuk u kaftanu djeda. Činio je tako, da se služim samo jednim primjerom, Napoleon I., kad je postao carem. Prije svega otjerao je prvu svoju ženu, a zatim se priženio staroj kući Habsburga. Pripovjeda se, da je običavao reći, da ga je sreća ostavila onoga časa, kad je protjerao svoju vjernu Josefínu. Možda je to samo praznovjerje, ali istina je, da je nestao njegov veliki ugled, prestiž, sve što mu je u svijetu pribavilo strah i počast. Jer od onog časa vidilo se u njemu parvenija, s kojim se ne postupa respektom, već prezirnom milošću. Držim dakle, da i pitanje prestiža nije malenkost.

Ja imam mnogo ozbiljniju brigu: Pitanje temeljnog karaktera naše institucije. Ako ćemo se tako miješati s tuđim elementima, da se time mijenja temeljni karakter, tad smo vlastitim rukama razorili, što smo gradili. Palestinizam ne će tada više biti narodni pokret, već neka vrsta Argentine bez novaca! Ili jednostavna filantropija, kao što smo je imali 90. godina prošloga vijeka poput berlinskog Ezra i sličnih društava. Do toga mora doći, ako ćemo početi bježati po svijetu, da tražimo velike Židove, dostojanstvenike ili društva, koji nemaju za sobom mase, već mecene, koji rado jedanput daju, daruju veće ili manje iznose za jednu svrhu, za koju su ih oduševili rabini ili njihovi tajnici.

Glavno je pitanje u tome: hoće li cionistička organizacija po svojim organima kongresu ili Egzekutivi stvoriti Jewish Agency, stvoriti tako, da pozivlje društva ili pojedince na temelju principijelne jedne osnovke, ili će napustiti glavnu svoju ulogu i postati ortakom u sasvim novoj instituciji? Možda nije sasvim jasna riječ, što sam je upotrijebio, ali ne nalazim druge. Ostajemo li mi gospodari u našoj kući ili ispraznimo li kuću za druge i dobijemo li u toj kući tek malen stan.

Ako mi ostajemo gospodari u kući, tad mi je svejedno, koliko i koga će se pozvati. Na paritetnoj osnovi ne možemo postati ortaci. Ne mislim radi broja, već radi temeljnog karaktera i imena, jer se u tome izražuje cijelo biće stvari. Pod vrhovnim vodstvom cionističke organizacije ne može nikad da nestaje narodni karakter palestinizma. Cionizam ostaje veliki elementarni pokret, koji u istinu i jest, a čija svrha nije, da podupire izvjestan broj siromašnih Židova i da im stvori egzistenciju, već oslobodjenje naroda, stvaranje neke vrsti državnog života.

To je za mene odlučno, a ne pitanje odgovornosti. Odgovornost je u velikom narodnom pokretu nešto, što samo od sebe nastaje. Odgovorni smo pred cijelom javnošću, koja sluša i gleda, sve što radimo i što ne radimo. Komu je na pr. odgovoran zastupnik u parlamentu? Svojim biračima? Ne, jer to nije organizovana korporacija. Odgovoran je pred cijelom javnošću, koja ga kontrolira i koja mu može reći: Izdao si svoju lozinku, uskraćujemo ti poštovanja. Naravno, da se može reći, da imade i partije i partijskih organa pred kojima smo odgovorni, no čini mi se, da to nije vrhovna instancija, s kojom ljudi računaju. Svakako je to samo formalna stvar, a nije bitna. Za ovakvu instituciju kao što je Agency, vrhovna je instancija cijela židovska javnost, s kojom mora da računamo, ako hoćemo, da Agency bude autoritet prema vladi, pred kojom treba da zastupa izvijesne interese.

Čini mi se, da se logički ne da opravdati vezanje Agencya sa židovskim kongresom. Prije svega je danas nemoguć židovski kongres. Rekao bih, možda to zvuči nešto paradoksnno, da će kongres biti moguć tek na temelju Agencya. Za sad je židovski narod još tako neslozan, da ga se ne može vezati na zajednički rad. U času, kad bi bio židovski kongres moguć, držim, da ne bi više bio ni od potrebe. S druge strane ne bi htio kao cionista, da opći kongres postane najednom gospodar situacije, koji bira Agency. Ne bih imao povjerenja prema jednoj instituciji, o kojoj ne znam, tko bi tamo imao da vodi glavnu riječ, da će ona moći stvoriti produkt, koji je sposoban za život.

Za sad postoji organizacija, koja ima sve preduvjete, da osnuje i vodi Agency, a to je cionistička organizacija. Ona to mora da učini. Ona mora pozvati ljude i korporacije na saradnju.

Vele, da »oni« ne će prihvatiti ovakve uvjete. »Oni« t. j. veliki privatnici i velika društva ne će htjeti, da se podrede cionističkoj organizaciji, već će zahtijevati, da im se daje sasvim samostalan položaj kao zastupnicima njihovih društava.

Na ovo odgovaram: Prije svega ne znam, je li je tome tako. Nisam od protustrane čuo nikakvih uvjeta. Kad ćemo pregovarati, čuti ćemo. Nije nam još nitko rekao, što hoće, a što ne će. Pored toga ne može da se tvrdi, da su sva ova društva i lica, koja dolaze u obzir, jedno tijelo, jedna duša i jedna volja. I tamo, postoji diferenciranje. I tamo imade raznih odnošaja prema cionizmu, pa nitko valjda ne će tvrditi, da Židov kao što je »poznati dobročinitelj« Edmund Rothschild ima isti odnošaj prema cionizmu, kao što Lionel Rothschild. Mora se u stvari individualno postupati, a ne postaviti formulu i boriti se protiv vetrenjača. Nadalje, tko ne će da priznaje hegemoniju cionističke organizacije u Agencyu, taj ne može biti naš ortak. Takova vrsta akvizicije bila bi samo balast za Agency. Takove ljude i društva treba ispustiti i tražiti one, koji imaju shvaćanja zato, da cionistička organizacija, koja je izvojsila pobjedu i ima za sobom velike mase, ostaje i nadalje

vodjom, jer za nju to nije sporedni rad već glavni. Tko to ne shvaća taj dokazuje, da negira princip stvari i toga ne smijemo privući.

Moram reći, da se danas, kad sam već upoznao rezolucije iz Amerike i Njemačke, više ne bojim, da se hoće razoriti organizacija. Nadam se, da ne će doći do preloma i da će se naći garancija, koja je nužna, da se cionizam ne iskrivljuje u njegovom istorijskom značenju i dubokom smislu.

Živi li cionizam, tad sam siguran, da će Cijon biti zgradjen, Cijon kao naroda židovska domaja.

Palestinski glasovi o kongresu.

Urednik »Haarec-a«, M. Glücksohn objelodanjuje tri članka, koja su posvećena pitanjima kongresa. On formulira svoje stajalište u sljedećem: »Kongres mora odstraniti dugogodišnju politiku mudrovanja. Kongres mora da položi temelj jednoj novoj politici, politici istine, jasnih riječi i jasnih djela, jasnih prama vani i prama unutra. . . . Nacionalna politika mora da izrazuje zahtjeve naroda iz duboke vjere u vječne ideale naroda a ujedno i iz jasne spoznaje njegove današnje situacije. . . .«

Između praktičkih zahtjeva Glücksohnovih, čini se osobito ispravan onaj, da se posveti više pažnje realnim potrebama palestinske kolonizacije, kad i ne prave tako veličanstveni utisak, kao recimo kombinacije glada arapske federacije ili pitanje Senuh Jehudita (Jewish Agency), koje u Evropi prekomjerno nadvladava, u te prijeti opasnost, da će one postati glavnim pitanjem kongresa. Da Glücksohn ima u toj točki pravo, najbolje se vidi iz činjenice, da se već govorilo u Vaad-leumiju o istupu njegovih delegata iz Cionističke Egzekutive u slučaju da ona u buduće tako zanemaruje realne potrebe palestinske kolonizacije, među ostalim osobito potrebu za jedinstvenu organizaciju, kao do sada. Da je pitanje jedne jedinstvene, a s strane palestinske vlade sankcionirane organizacije puno važnije, nego politika, pokazuje i nova pojava separatizma kod nekih sefardim, osobito u Hafii, gdje se održala jedna burna skupština, u kojoj su sefardski govornici bez iznimke — arapski govorili. (To može da bude dobra pouka onima, koji hoće pitanje hebrejskoga jezika Palestini prepustiti).

Ali se vidi iz pozitivnog smjera, kako se može od svijesti i osjećaja odgovornosti palestinskog židovstva, koje se polagano razvija nerazmjerno više očekivati za budućnost, nego li od čitave visoke politike.

Pred kratko vrijeme osnovalo se čak i u Petah Tikva društvo »Lemaan toceret haarec«, koje hoće da odgaja Židove Palestine, jednoj stalno napredujućoj upotrebi palestinskih produkata, jedan pokret, koji je — kako je poznato — znatno ojačao moderne Indijce u borbi za narodnu samostalnost. Izgleda, da je pokret ozbiljan i stvaran, te u tome saradjuje i zastupnik Cionističke Egzekutive u Palestini.

Vraćamo se ali spomenutim kongresnim člancima Glücksohna. Za karakteri-

stiku dosadašnje nestvarne diplomacije navadja u drugom svom članku među ostalim: »Mi nikako ne pristajemo na to, da budu Jeruzolim i Tiberias u »National Home« za vlade židovskog High Commissioner slični Berdičevu i Šklovu u rajonu naseobine pod Plehvom i Pobedonoševom, da budu tamo Židovi nedostojni da stoje na čelu uprave i da budu gradonačelnici jednoga grada sa židovskom većinom, uzeti baš iz manjine. Nikako ne pristajemo na to, da budu novi gradskih uprava, kojima mi najviše pridonašamo, potrošeni samo za druga a ne za nas i da gradske uprave bojkotiraju židovske radnike.

Dotle je ovo ispravno. Ali ako hoće Glücksohn, da u svom trećem članku bagatelise političku moć Arapa, onda nema pravo. Ni ona činjenica ne mijenja ništa, da već ni »Falestin« (poznati organ ekstremnih arapskih anticionista) ne može dalje skrivati svoje iznenađenje radi englesko-arapskog ugovora, jer bojkotovanje izbora i odbijanje učesća u Advisory Councilu sa strane Arapa, daje ipak čudnovati izgled Glücksohnovom mazoru, da je arapski kongres samo igračka u rukama drugih i da on računa s time, da će se osviješteni arapski narod dignuti protiv arapskih efendija. I ako je to više nego vjerovatno, da će jedamput i u Palestini zamjeniti borba razreda borbu naroda, ipak je više nego vjerovatno, da će odluka međutim pasti o tome, hoćemo — li i mi imati svoju domovinu.

Slično Glücksohnu piše i Jehuda Karin protiv opasnosti da se gubi karakter cionističkog pokreta kao narodnog regeneracionog pokreta. Ali Glücksohn nema pravo, ako hoće promišljeno zabašurivanje u stilu austrijskih dvorskih savjetnika i izvještaja generalskog štaba nadomjestiti gestima jake ruke. Ispravno konstatira, da kongresi ne mogu nikako stvarati nove činjenice, nego označiti samo puteve k njima. Samo je riječ »označiti« u ovom stavu jako nečedna. Kongres može samo odstraniti onu nazivodemokraciju francuskog porijetla, koja stavlja riječ na mjesto djela. Djelo se ne stvara ni od — stručnjaka, ni od kongresa. Kongres ne može ništa drugo, nego dati mjesta stvarajućim ljudima za stvarajuće djelo. To je dobra strana američkih zahtjeva.

Iz židovskog svijeta.

Dvojaka mjera Bethlenove vlade. Na sjednici parlamenta u četvrtak kritikovao je poslanik Moric Rothenstein oštro finansijsku politiku vlade. Zatim se bavio političkim pitanjima, te je dokazao ministru predsjedniku Bethlenu, da njegov govor u Nyiregyházi nije ništa drugo bilo, nego zavedenje inozemstva u bludnju. Kao dokaz spomenuo je konfiskaciju »Nepszave« te je nabacio pitanje, zašto ne konfiscira vlada, kad se već tako brine za mir u zemlji, one listove, koji dnevno razjaruju najkrvavije pogromske hajke. Kao primjer spomenuo je list »Szatmar és Bereg« koji izlazi u jednoj pokrajini, gdje stanuje veoma mnogo Židova. Ovaj je list skoro u isto doba, kada je bila »Nepszava« konfiscirana, objelodanio članak, »Obračun s crvenim Židovima«, u kojem se tvrdi, da su, svi Židovi bez iznimke nepri-

jetelji mađžarskog naroda, te zato, moraju biti suzbijeni i kažnjeni najekstremnijim sredstvima. Za što nije vlada konfiscirala ovaj antisemitski list? Vlada mjeri dvojakom mjerom. Sve dozvoljava i podupire što je protiv Židova i radnika. Samo oni se ne smiju maknuti. Na koncu je govorio o položaju u logoru interniranih u Zalaegerszegu, koji se još uvijek nije poboljšao, te zahtjeva pravednije rukovodjenje prava društava i skupština.

Witos protiv Židova. Povodom neprestanih poraza današnje vlade na skoro svim područjima državnog života, pokušava Witos sa starim sredstvom hajke protiv Židova. Zadnjih dana počela se oštra kampanja protiv Židova u glavnom organu njegove stranke »Wola Ludu«. U članku »U židovskom ropstvu« napadaju se Židovi na najniži način. Među ostalim se pozivaju seljaci, da dodaju svojim molitvama još jednu rečenicu, da budu štećeni ne samo od gladi i oluje, nego i od »židovskog ropstva«. Poljski narod živi već dugo u »židovskom zarobljeništvu.« Židovi su krivi, da Poljska nije dobila za jama u inozemstvu. Židovi su prozročili i loše valutno stanje države. Za to je dužnost, osloboditi Poljsku od židovskog ropstva. Pitanje je, hoće li Witosu upjeti da rasprši nepovjerenje inozemstva prema njegovoj vladi, koje već dugo postoji, te se u zadnje vrijeme još povećalo. Iz primjera Mađžarske treba da uči da hajke na Židove ne donesaju nikad korist, koju se očekuje.

Židovski patološki institut u Varšavi. Upravni komitej varšavskog odjeljenja društva »Tos« zaključio je osnutak patološkog instituta u Varšavi. Za tu je svrhu Joint odredio 9000 dolara, a ostali će iznos darovati varšavska židovska udruženja. Izabran je posebni komitej za gradnju

Nalazak u Taršiš-u. U luci Huelva, Andaluziji, kod ušća rijeke Odel našla se množina oružja i drugih brončanih sudova. Siviari spadaju u zadnju brončanu epohu (oko 1000 pr. Kr.) te su iz prastarog trgovačkog grada Tartessos (biblijski Taršiš), koji je ležao po istragama prof. dr. Adolf Schultena (Erlangen), na ušću Guadalquivira te je imao jednu luku u Huelvi. I kronološki slaže se nalazak s Tartessosom, koji je cvjetao oko 1000 pr. Kr. Profesor Schulten će dati dalje kopati sa sredstvima vojvode od Tarife vlasnika okolice.

Kantova kritika čistog razuma prevedena na hebrejski. Sada je izišao u Jerusolimu kao pokusni otisak prvi dio hebrejskog prijevoda Kritike čistog razuma, koji sadržava predgovor prvom izdanju, predgovor drugom izdanju i uvod u transcendentalnu estetiku. Prijevod će se nastavljati, ako će dobiti priznanje kritike. Prevodjač je dr. Jehuda Junowitz urednik juridične knjižnice, koja izlazi u Palestini.

E. M. Lilién u Beču. Ovih je dana stigao u Beč Efraim Moše Lilién. Umjetnik, koji — kako je poznato — živi stalno u Braunschweigu, osjetio je čežnju za svoje židovske prijatelje u Beču te je njoj popu-

stio. Iz Beča putuje u svoju galicijsku domovinu, gdje će jedno vrijeme posvetiti studijama malih židovskih mjesta pa će onda posjetiti Varšavu i Lodz. Ako će imati vremena ići će i na karlsbadski cionistički kongres. Za iduću godinu misli, da će ići u Ameriku na studijsko putovanje, gdje ima mnogo štovatelja, kojima će sad Naklada Benjamin Harz izdati jedan s mnogo ljubavi izradjeni katalog Lilienovih djela u engleskom jeziku.

Iz cionističkog svijeta i Palestine.

Pogreb dra. Marmoreka. J. B. C. jaja iz Pariza: Pogreb dra. Aleksandra Marmoreka bio je u nedjelju, 15. t. m., na groblju Bagneaux u Parizu. Cionističku organizaciju i komitej židovske delegacije zastupao je Leo Motzkin, židovsku svjetsku pripomoćnu konferenciju advokat Sliosberg, osim toga bili su još prisutni i R. Zlatopolsky; M. Alejniko f (Pariz) Jean Fischer (Bruxelles) prof. OrNSTEIN (Haag). Zastupnici Pasteurovog instituta bili su profesori Prevost, Mesnille, Besredka, braća Sabolotni i dr. Fehrbach. Isto tako su pribivali sprovodu i gđja Nordau i Nordauova kći, Maxa, kao i profesor Basch. Prema želji pokoj. nisu se držali nadgrobni govori. Njegov brat molio je kadiš. Cionistička Egzekutiva poslala je gđi dr. Marmorek slijedeći brzojav: Potreseni od vijesti Vašeg velikog gubitka, dajemo izražaja našeg iskrenog saučesća. Cijeli će cionistički svijet štovati uspomenu Vašega muža, njegov cionistički rad i njegovu odanost za židovsku narodnu ideju.

Konferencija palestinskih ureda u Karlovim Varima. Jerusolimska cionistička egzekutiva sazvala je, povodom ovogodišnjeg cionističkog kongresa, konferenciju palestinskih ureda na 5. augusta u Karlove Vari. Na ovu konferenciju šalju i centrale i zemaljski palestinski uredi po dva delegata. Prema zaključku bečkog palatinskog ureda izabrani su delegatima bečkog palestinskog ureda gg. dr. Nahum Blauer, vođa palestinskog ureda i dr. Hajim Tartakower, član komisije palestinskog ureda, a gosp. dr. Adolf Taglicht zamjenikom delegata. U okviru jedne sjednice komisije palestinskog ureda, koja se održavala u četvrtak 26. o. mj. referirao je gosp. dr. Blauer o problemima konferencije, a poslije toga se diskutovalo o aliji i hahšari.

Kolonizatorni uspjesi Cionističke organizacije. (Ziko.) Kolonizacijski departman palestinske cionističke egzekutive predlaže XIII. cionističkom kongresu opširan izvještaj rada zadnjih dviju godina. Kao ilustraciju napredka kolonizacije možemo spomenuti, da danas imade u Palestini 29 kooperativnih i 6 individualnih zemljoradničkih grupa, dok je prije dvije godine bilo samo 26 kooperativnih i 2 individualne grupe. Broj dunama, koji su obradjeni narastao je od 22.070 na 39.715, a broj radnika od 597 na 1521 (s djecom 1997.)

Specifikacija dohodaka glavnog ureda Keren Hajesoda u Londonu u mjesecu junu. (Ziko.)

1. Sjedinj. Države	Pf. st. 25,130.	3.	9.
2. Argentiniya	3,700.	—.	—.
3. Rumunjska	2,044.	8.	2.
4. Holandija	1,185.	8.	9.
5. Litavska	1,075.	4.	4.
6. Južna Afrika	1,000.	—.	—.
7. Poljska	968.	11.	10.
8. Belgija	777.	12.	2.
9. Engleska	766.	2.	2.
10. Čehoslovačka	755.	19.	5.
11. Švicarska	465.	18.	11.
12. Ruski izbjeglice	406.	—.	—.
13. Bukovina	399.	10.	—.
14. Istočna Galicija	356.	9.	7.
15. Besarabija	350.	—.	—.
16. Austrija	342.	1.	9.
17. Finska	297.	12.	5.
18. Kanada	252.	1.	8.
19. Estlandija	208.	9.	5.
20. Jugoslavija	120.	—.	—.
21. Turska	76.	16.	—.
22. Elzas-Lotaringija	74.	7.	5.
23. Letlandija	68.	7.	2.
24. Grčka	60.	—.	—.
25. Bugarska	57.	—.	—.
26. Dancig	46.	11.	11.
27. Sibirija	45.	—.	—.
28. Francuska	23.	17.	6.
29. Danska	19.	5.	7.
30. Mexiko	18.	4.	3.
	41,091.	4.	2.
Osim toga jedan specijalni prinos za administracijone troškove	225.	—.	—.
Protuvrijednost tražbine robe i maraka u Njemačkoj	795.	1.	4.
	42,111.	5.	6.

Sveukupna svota dohodaka Keren Hajesoda do 30. juna 1923. jest dakle: engl. funti 955,644. 10. 1.

Luka u Palestini. Kako se iz pouzdanih izvora saznaje, vlada je zaključila gradnju luke u Hajfi. Posredno potvrđuju ovu vijest protesti židovskih i arapskih jafanskih trgovaca i lokalne štampe. Kako je već poznato, vlada je pozvala jednog stručnjaka za gradnju luke iz Engleske u Palestinu u svrhu studija položaja. Njegovo stručnjačko mišljenje utjecalo je na zadnji zaključak vlade.

Razlozi su za gradnju luke u Hajfi različite vrsti. 1. Naravni. U Hajfi se nalazi jedan zaljev, koji se lako daje izgraditi za luku. Toga u Jafi nema, a osim toga se nalazi pred obalom mnogo kamenitih grebena, čije bi odstranjenje veoma mnogo truda i novaca stajalo.

2. Geografski. Hajfa ima dobre željezničke veze, i to sa Jeruzolimom, Jafom i Gazom (preko zemlje), i sa Akom, Emek Jesreelom, Galitom, Nablusom (Sihem) s Hauranom, Damaskom, Istočnom Jordanijom. Jafa ima vezu samo s Jeruzolimom i Gazom; sa svim ostalim mjestima samo preko Hajfe.

Brojke uvoza i izvoza Jafe, koje prelaze one od Hajfe, govore prividno za gradnju luke u Jafi. Temelj ovih većih brojki Jafa leži u izvozu naranča (pošto naranče većinom u okolini rastu) i u uvozu gradjevnih materijala i sirovina za gradjevnu indu-

striju u Tel-Avivu i Jerzolimu. Ali Hajfa ima u tom pogledu ljepšu budućnost. Kolonizira se u Palestini poglavito u onim krajevima, koji su u vezi s Hajfom, kao Emek Jesreel, Šomron i Galit, jer je tamo zemlja najbolja. A i broj gradnja raste neprekidno što dokazuje gradnja od tri nove četvrti Hajfe, jedne četvrti u Tiberiasu i u novim kolonijama. Industrija, koja računa s izvozom, stalno se razvija. U kratko su vrijeme stavljeni u promet novi veliki mlinovi, fabrika ulja »Šemen« u Hajfi i proizvodnja soli u »Atlitu«. Pripravlja se gradnja jedne velike tvornice cementa. Industrijalno iskorišćivanje kemičkih blaga Mrtvog mora imat će svoju prodju jedino preko Hajfe, jer je radi položaja terena jedina moguća željeznička veza Mrtvog mora na liniji Hajfa—Semah. Velike radnje Ruttenbergove, koje će se u dolini Jordana na pruži Hajfa—Semah izvadjeti, moći će svoju veliku potrebu materijala samo preko Hajfe pokriti.

Kao luka za tranzitni saobraćaj za Istočnu Jordaniju, Libanon, Siriju i ostale istočne zemlje moći će Hajfa uspješno konkurirati s lukom Bejruta, jer je željeznica iz Hajfe prema Istoku sposobnija, nego ona iz Bejruta, jer je ova gorska željeznica.

Iz svega toga vidi se, da je vladina odluka ispravna i sa ekonomskog i sa našeg nacionalnog gledišta. Protesti jafanskih korporacija i novina važe samo kao lokalne izjave, koji imadu svoj uzrok samo u lokalnim interesima i lokalnom patriotizmu. S time nije rečeno, da ne će biti moguće u buduće gradnja luke u Jafi. Za sada je potrebna jednoj ekonomskoj tako slaboj zemlji, kao Palestina, samo jedna luka i to u Hajfi.

Govor poslanika Goldberga o Jewish Agency. Amerikanski poslanik za 13. cionistički kongres, zast. Goldberg, koji je već stigao u Evropu, da raspravlja sa ovdašnjim cionističkim organizacijama o zajedničkom istupu na kongresu, govorio je u jednoj većoj skupštini o Jewish Agency. U svojim razlaganjima naglasio je zast. Goldberg, da je prigovor o nedemokratskim zahtjevima američkih cionista glede mješovitog sastava Jewish Agencya, neopravdan, jer su baš amerikanski cioniste bili prvi borci za židovski kongres, koji se već u Americi održao. Nije ispravno, da su amerikanski cioniste primili politiku i taktiku Brandeisove grupe. Konflikt sa Brandeisom je nastao s toga, jer je Brandeis htio provesti svoje prijedloge bez odobrenja kongresa. Protiv toga se borila većina amerikanskih cionista, jer demokratsko njezino uvjerenje nije joj dopustilo da nešto preduzme bez odobrenja cionističkog parlamenta. Glede Jewish Agencya imamo danas tri prijedloga. Jedan zahtjeva, da se povjeri Cionističkoj organizaciji Jewish Agency, i time daljnji opstanak status quo-a. Pristaše ovog prijedloga ne vjeruju u mogućnost jednog svjetskog židovskog kongresa. Druga grupa, koja je za proširenje Jewish Agencya, hoće nacionističke elemente samo putem svjetskog židovskog kongresa privući Jewish Agency-u. Amerikanski je prijedlog po mišljenju Goldbergerovom, kompromis oba prijedloga. Amerikanci misle, da je zasada nemoguće sazvati svjetski židovski kon-

gres. Ali ni cionistička organizacija ne može sama izgraditi Palestinu. Mora dakle, da predobije i necionističke elemente za obnovu Palestine. Amerikanci su samo stoga razloga za proširenje Jewish Agency-a. Moraju se pozvati pojedine korporacije svih zemalja, da sudjevu u njoj. U Jewish Agencyu moraju imati cioniste 50%. Ostala mjesta neka popuni jedna zajednička konferencija onih necionističkih korporacija, koje imaju interes za izgradnju Palestine. Neke se izabere jedno zajedničko nadzorno vijeće, kojemu će biti Jewish Agency odgovorna.

Goldberger je govorio protiv stajališta dr. Solovejčika da se stvori Jewish Agency, ograničenom zadaćom, jer ni jedna organizacija nije zato. G. Goldberger dao je izražaja svojoj nadbi, da će kongres prihvatiti prijedloge američkih cionista.

Novi darovi jerusalimskoj narodnoj knjižnici. Iz Jerusolima se javlja: Obitelj pokojnog dr. Abrahama Jakoba Igela, priposlala je Narodnoj knjižnici njegovu filozofijsku knjižnicu, koja se sastoji od 250 novih filozofskih djela. Želja je obitelji, da ta knjižnica služi studentima budućeg filozofijskog seminara jerusalimskog sveučilišta. Prije nekoliko mjeseci osnovalo se u Pragu društvo »Pro Bibliotheca Judaica«, čiji je jedini cilj sakupljanje i kupovanje knjiga za Palestinu. Ovo je društvo sada poslalo svoj prvi dar biblioteци: potpunu zbirku »Aus Natur und Geisteswelt« (preko 500 svezaka).

Ovih je dana posjetio knjižnicu poznati američki dječji liječnik i medicinski pisao dr. Abraham Levinsom iz Chicaga, koji je preuzeo, da će na svoj trošak urediti posebni odio knjižnice za nauku o dječjim bolestima.

Štrajk zidarskih radnika u Tel-Avivu. (Ziko.) Uslijed diferencija između Sveopće židovske radničke organizacije i radnika mizrahista došlo je u Tel-Avivu do štrajka zidarskih radnika te i do trvenja između straže štrajkaša i žandarmerije.

Tvornica zrcala »Sohar« u Palestini. (Ziko.) Stručnjaci, emigranti iz Poljske, osnovali su ovih dana jednu manju radionicu za fabrikaciju i reparaturu zrcala pod imenom »Sohar«.

Iz Jugoslavije

Iz sjednice radnog odbora. Rad. je odbor na svojoj sjednici od 25. nakon rješenja tekućih agenda pretresao sve probleme, o kojima će se raspravljati na XIII. kongresu u Karlovim Varima, a o kojima se nije stvorio nikakav zaključak na Saveznom Vijeću u Novom Sadu. Radni će odbor ovo svoje stajalište saopćiti našim delegatima kongresu. Iza toga izvjestio je povjerenik šekelske akcije o stanju šekelske akcije te ubranih prinosa kao i da se obratio na sve mjesne organizacije, da u smislu zaključka Saveznoga Vijeća namaknu ostatak prinosa za Savez. Konačno raspravljalo se o velikoj jesenskoj kampanji, koja se ima povesti za Keren Hajesod i za osnutak jugoslavenske halučke farne u Palestini.

Rezultat šekelske akcije i prinosa za Savez.

Povjereništvo za šekelsku akciju primilo je do danas obračune za šekel i zemaljski prinos iz ovih mjesta:

Banjaluka	70	1065.—
Beograd	557	15660.—
Bihać	27	120.—
Bijeljina	71	1410.—
Bitolj	665	1590.—
Bjelovar	70	1160.—
Brčko	55	930.—
Brno	13	140.—
Brod	118	2610.—
Čakovac	11	30.—
Daruvar	53	390.—
Derventa	70	480.—
Djakovo	30	650.—
Doboj	10	—
Dubrovnik	32	360.—
Glina	20	1720.—
Gradačac	7	210.—
Grubišno polje	3	90.—
Hercegovac	3	180.—
Jajce	10	180.—
Karlovac	50	865.—
Koprivnica	90	1910.—
Kostajnica	10	90.—
Križevac	18	480.—
Ludbreg	7	240.—
Mitrovica	33	815.—
Kos. Mitrovica	21	—
Mostar	10	280.—
Našice	22	135.—
Niš	24	480.—
Novi Pazar	21	540.—
Novi Sad	423	7890.—
Nova Gradiška	10	300.—
Ogulin	16	450.—
Osijek	144	1880.—
Pakrac-Lipik	34	170.—
Požega	97	4000.—
Prijedor	20	600.—
Priština	27	810.—
Rogatica	7	—
Ruma	23	385.—
Sanski most	20	380.—
Sarajevo	946	6928.—
Senta	60	1080.—
Sisak	31	930.—
Slatina	16	240.—
Split	57	645.—
Skoplje	92	2540.—
Subotica	70	—
St. Bečej	4	30.—
Šabac	12	360.—
Tuzla	111	255.—
Varaždin	31	960.—
Vinkovci	141	2780.—
Virovitica	11	330.—
Visoko	20	210.—
Višegrad	18	220.—
Vršac	178	3000.—
Vukovar	181	1795.—
Zagreb	718	21960.—
Zavidović-Žepče	36	240.—
Zemun	86	3360.—
Zenica	60	480.—
Zvornik	23	480.—
	5924	99108.—

Ovo još nije konačni broj, jer još nismo primili specifikaciju priposlanih iznosa iz Vel. Bečkereka, Bele Crkve, te Travnička, i Zagreba.

Povjerenik za šekelsku akciju:
David Spitzer.

Izbori za XIII. cionistički kongres.

Glavni izborni odbor primio je naknadno izvještaje izbora iz slijedećih mjesta:

Sarajevo 20, Zvornik 22, Lipik 11, Novi Pazar 21, Vukovar 108, Mitrovica 20, Derventa 30. **Glavna izborna komisija.**

Svečan pomen dru. Herzlu u Beogradu.

8. jula o. god. u sinagozi »Bet Israel« održan je svečan pomen uz učešće velikog broja građanstva. Haham Avram Alcalay činodejstvovao je na pomenu. Po tom je haham David Alcalay održao govor iznoseći njegove zasluge kojima je zadužio ceo jevrejski narod, istakav neminovnu potrebu da se svo Jevrejstvo organizuje i radi na obnovi Erec Jisraela. Govornik je svoja razlaganja iznosio sa objektivnošću, i ostavio na slušaoce dubok utisak.

Akcija »Herzlove šume« u Beogradu

organizirana je te je u izgledu znatna suma za Keren Kajemet u tu svrhu.

Menora za prvaka športa na IV. oml. sletu.

Darovatelj srebrne menore, koja je bila određena za prvaka nogometa, g. Arpad Weiler, promijenio je prvobitnu namjeru, te će menora odsada pripasti klubu, koji bude dobio najveći broj bodova. Menora prelazi u trajno vlasništvo onog kluba, koji pobijedi dva puta uzastopce ili 3 puta pojedinačno.

Sjednica vijeća bogoštovne općine u Zagrebu.

U četvrtak, dne 19. o. mj. sastalo se općinsko vijeće, da pretresa neke važne predloge i to prihvati osnove novih pravila, zaključne račune za godinu 1922. i pregradnju općinske zgrade. Predsjednik dr. Hugo Kon pozdravljajući prisutne uvodno ističe, da se u gradu šire vijesti, da je predstojništvo veći dio općinskih prihoda utrošilo na cionističke svrhe. Nažalost ovo predstojništvo nije ništa utrošilo u cionističke svrhe, kako se to i iz predloženih zaključnih računa može razabrati. Širitelji tih vijesti nisu se žalili, da te izmišljotine douškuju i vlastima.

Prelazeći na dnevni red, čita se stavka po stavka zaključnog računa, pa se isti jednoglasno prima do znanja. Konstatuje se, da je predstojništvo potrošilo 600.000 K manje, no što je bilo predviđeno u proračunu. U obrazloženju predloga pregradnje naglašuje predsjedatelj, da je ista nužna, jer općinski činovnici nemaju stanova, niti imade škola gombaone. Zaključuje se, da se predstojništvo ovlašćuje da u svrhu pregradnje uzme zajam do Din. 1.000.000. — Konačno se raspravljalo o promjeni pravila, te su ista uz male preinake jednoglasno prihvaćena. I ovom zgodom pokazala se jednodušnost svih članova Vijeća. Iza prihvata pravila izrazuje Vijeće uz burno odobravanje zapisničku hvalu predstojniku općine dru. Konu za veliki trud i maršto ga je uložio u izradjenje osnove novih pravila. Predstojništvo se ovlašćuje, da prihvaćena pravila predloži nadležnim vlastima na potvrdu.

Vjenčanja. U srijedu dne 25. o. mj.

vjenčao se član radnoga odbora gosp. Albert Ozmo s gđicom Lujzom Prister. Srdačno čestitamo.

Početkom augusta vjenčat će se vrlo naša sumišljenica gđica Erna (Beba) Dei-

telbaum iz Vinkovaca s našim sumišljenikom g. Mavrom Ausländerom iz Ivankova. Čestitamo.

Promocija. Na bečkom sveučilištu promoviran je na čast doktora prava naš sumišljenik g. Vita Kajon. Čestitamo.

Na uvažanje. Mnogi naši povjerenici poslali su nam opširne izvještaje o Herzlovci akciji, pa obzirom na nedostatak prostora ne možemo donijeti sva imena darovatelja, pa molimo, da se to uvaži.

Sletski broj „Gideona.“ Dunas izašao je sletski broj „Gideona“ u velikom opsegu od 64 stranica i bogatim sadržajem, iz kojega navadjamo:

D. Steiner: Slet u Beogradu. — **Cvi:** Izgradnja zadruge. — **D. Feller:** O radu s djecom. — **Cvi Rothmüller:** Aforizmi. — **R. Hohe:** Vrijednost fizičkog jačanja židovskog naroda. — **H.: Morris Rosenfeld.** **Dr. I. Altaraz:** Filozofija pogroma ili logika antisemitizma. — **A. S—d.:** Nešto o Židovima u slikarskoj umjetnosti. — **Š. I. Anski:** Priča Rabi Azriela. — **Rut:** Pismo iz Jerusalajima. — **IZ POKRETA. S. Romano:** Tajnički izvještaj. — **J. Weiner:** Odgojni referat. — **Dr. I. Heršković:** Sportski referat. — **Teze.** — Program sleta. — **Prijedlozi.** — **Juda:** Šta čekamo od ovogodišnjega sleta? — **Vijesti.**

Adresa za dopise: Zagreb, Ilica 31., III. kat.
Uredovno vrijeme od 9 do 12 sati prije podne i od 3 do 6 sati poslije podne. — **Novac** se šalje Centralnu eskomptnu i mjenjačnu banku d. Zagreb, za račun Ž. N. F. s naznakom svrhe.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet leisrael) za Jugoslaviju

Iskaz darova broj 16, od 18. do 26. jula 1923.

OPĆI DAROVI.

Vukovar:	12.85
Sarajevo: Jakob Maestro prig. zaruka Erna Atias—Frim 15.—, dr. Izidor Levi prig. promocije Leon Finci, Moric Ozmo 20.—. Kod postavljanja nadgrobnog spomenika pok. Bernarda Bauera sabrano u obitelji 600.—, Julije Frim izgb. oklada 1000.—, Cvjetni dan naknadno 122.—, Erna Atias honorar 30.—, S. M. Alkalay prigodom promocije dr. M. Ozmo 25.—, Jakov Maestro za čokoladu 10.—, Buča I. Salom prig. porođaja Nefi Almoslimo 20.—, Moric Moreno 5.—, N. N. sabrano kod Darive 31.50	1878.50
Križevci: Fani Abeles, Gradec	37.50
Zagreb: I. Mevorah umj. čestitke Atias—Frim	20.—
	Din. 1948.85

SAMOOPOREZOVANJE.

Vukovar: Alexa Steiner	200.—
Bjelovar: Prof. Rudolf Šaj 10.—, Žiga Pollak 35.—, Dr. B. Milhofer 80.—, I. Perl 10.—, M. Ackermann 35.—, Gust. Deutsch 60.—, Bern. Hahn 5.—, Lav. Krausz 7.—, Vilim Lauš 5.—, Josip Pfeiffer 5.—, Ernest Pollak 52.—, Makso Rosenberg 10.—, Albi Steiner 10.—, Braća Steiner 5.—, Dar. Schönfeld 5.—, Ing. F. Rosenzweig 30.—, Ruža Gottlieb 5.—, Dr. H. Gottlieb 5.—, Elsa Leitner 5.—, Viktor Leitner 5.—, Slava Szemnitz 5.—, Prof. I. Szemnitz 5.—, Sam. Löwy 10.—, Ing. A. Spiller 28.—, Žiga Altmann 4.—, Josip Altmann 4.—, Ljudevit Fuchs 4.—, Ferdo Singer 4.—, Sam. Dragoner 4.—, Lav. Beck 5.—, Somogyi Makso 4.—	461.—
Sarajevo: Silvio Papo	75.—
	Din. 736.—

ŠKRABICE

Vukovar: Engl Mara 43.75, Hugo Snger 115.75, Felice Bresslauer 35.—, Regina Stein 66.75, N. N. 3.25	264.50
Derventa: Izidor L. Pesach 102.50, Benko Richter 20.50, Isak Richter 23.—, Sal. Buchalter 11.—, A. Strauss 15.—, Jakob Buchalter 5.—, Baruch Josef 7.—, David Pesach 22.—, Braća Hartenstein 29.—, Gosp. društvo 15.—	250.—
Križevci: Zora Hirschberger 150.—, Žid. gosp. društvo 28.75, Jakob Hirschl 17.50, Olga Buchsbaum 17.—, Žiga Klarić 15.—, Lj. Strauss 15.—, Greta Schwarz 13.50, H. Goldschmiedt 12.50, Robert Pscherhof 11.25, M. Deutsch 10.—, Marko Deutsch 10.—, Ivka Breyer 10.—, Josip Goldberger 10.—, Elvira Rotter 5.—, Schubinsky 4.—, Ferdo Goldschmiedt 4.—, L. Scheyer 3.—, Samuel Grossmann —.75, dr. M. Engl —.50	337.75

Maribor: Josip Rosner 10.50, Karl Preis 24.50, Marko Rosner 30.80	65.80
Zagreb:	74.—
	Din. 992.05

MASLINE

Povodom obljetnice smrti dra. Herzla darovaše u Herzlovu šumu.

(Nastavak).

Bjelovar: I. Kaufer 20.—, prof. I. Semnic 30.—, Ernest Tauber 15.—, prof. R. Schey 15.—, Rudolf Weber 15.—, I. Schreiber 15.—, Inž. A. Spiller 30.—, Žiga Altmann 30.—, Lujo Beck 15.—, Bern. Kraus 15.—, Josip Altmann 15.—	215.—
---	-------

Povodom smrti Slavka Fürsta darovali su u gaj na ime Slavka Fürsta: Obit. Ignatz Fürst 30 masl. 450.—, Obit. Bela Burgner 25 masl. 375.—, Jaques Pollak 20 masl. 300.—, Albert Singer, Zgb. 20 masl. 300.—, Franz Derwuschek, Maribor 17 masl. 255.—, Obit. Ing. F. Rosenzweig 15 masl. 225.—, Zdenko Fürst 10 masl. 150.—, Obit. Makso Stern 10 masl. 150.—, Obit. Samuel Stern 10 masl. 150.—, Obit. Mavro Sirmaj, Zagreb 10 masl. 150; po 5 maslina: David Herrnstein 75.—, Obit. Rudolfi Weber 75.—, Obit. Jakob Fürst 75.—, Obit. Hugo Fürst 75.—, Obit. Bern. Kraus 75.—, Obit. Ernest Fürst, Zagreb 75.—, Obit. Albert Steiner 75.—, Omlad. Ivo Kraut 75.—, Hugo Goldner 75.—, Obit. Dr. Drag. Landler 75.—, Obit. Hinko Seligmann 4 masl. 60.—, Omlad. Joze Weber 3 masl. 45.—, po 2 masline: Obit. Mavro Fürst, Obit. Prof. J. Szemnitz, Obit. Samuel Dragoner, Obit. Lav. Krausz, Hinko Anhaltzer, Emanuel Braun, Pitomača, Eduard Stožir, Šandor Beck, Lujo Beck, Gizela Mozes, Trnovitica, Dr. Josip Singer, Virovitica, ukupno din. 330.—; po 1 maslinu: Omlad. Božo Pick, Omlad. Ljud. Sorger, Obit. David Schönfeld, Omlad. Ernest Tauber, Gdja. Berta Steiner, Mijo Neumann, Križevci, Žiga Pollak, Mella Drucker, Filip Lipšić, Omlad. Josip Altmann. Ukupno 256 maslina Din. 4055.—

Vukovar: 125 masl. a 15 d. 1875 din.

Pakrac: Ign. Adler 15 d. Jos. Schrenger 30 d. Jakob Straus 30 d. Jos. Straus 30 d. Vilim Kohn 30 d. V. Rechnitzer 15 d. S. Kesler 15 d. V. Haberfeld 15 d., K. Pollak 15 d., Osk. Klein 15 d. V. Bienenfeld 15 d. S. Maschansker 15 d. M. Weiner 15 d. M. Burakovski 15 d. D. Medina 15 d. D. Pick 15 d. F. Baum 30 d. Slavko Drucker 30 d. S. Freiberger 15 d.

Lipik: Josip Grünbaum 15 d. David Steiner 15 d. Carl Phillip 15 d. dr. Hermann 15 d. — svega 29 maslina 435 — din.

Prava
„ERENYI“-DIANA
francuska vinovica - najbolji kućni lijek
za njegu kose, usla, zuba, proli reumatizmu

Cijena male boce Din. 6
srednje „ „ 16
„ „ „ 32

Gener. zastopstvo za Jugoslaviju
JUGOPHARMACIJA D. D.
(Diana-odio)
Prilaz 12 - ZAGREB - Tel. 9-31

Zaštitni znak

Predavaoci dobivaju znatan popust. - Čuvajte se besvrijednih patvoarin

Svrha je židovskog narodnog fonda da u Palestini kupuje i stiče zemljište. — Ostanak neotudjivim imetkom židovskoga naroda. Žid. narodni fond utemeljen je na V. sv. kongresu god. 1901. i posjeduje već oko 30 milijuna franaka. Prihodi neprestano rastu, a iznosili su god. 1920. oko 9 i pol milijuna franaka

Tuzia: 28 maslina a 15 d.	420.—
Šabac: Jak. B. Jakov 75 d. Josif Finci 75 d. Fritz Sokol 60 d. Jakov Melamed 60 d. Rafailo Papo 30 d. Soka Ruso 30 d. Josif Abinun na ime sina Samuel Abinun 30 d. Baruh Almuslino na ime pok. oca Josip Almuslino 30 d. Moša Abinun 30 d. Sara Abinun na ime pok. oca Haj. Ruso 15 d. Sara Abinun na ime pok. majke Simha Ruso 15 d. Sara Abinun 30 d. Haim Koen 15 d. Roza Baruh na ime pok. sina Hajim Z. Baruh 15 d. Streja Koen na ime pok. Hajim Z. Baruh 15 d. Rena Albala na ime pok. Jakov Albala 15 d. Klara Bembasat na ime pok. Nisim Bembasat 15 d. Klara Bembasat na ime pok. Mašulam Bembasat 15 d. Rakila Almuslino na ime pok. sina Moša Almuslino 15 d. Bukica Montijos na ime pok. David Montijos 15 d. Mirjam Papo na ime pok. Moric R. Papo 15 d. Mirjam Papo na ime pok. Fani Altarac 14 d. Rakila Levi na ime pok. Moša Levi 15 d. Klara Almuslino na ime pok. Sabetaj H. Levi 15 d. Sarina B. Jakov 15 d. Nehama Avramović na ime sina Ašer Avramović 15 d. svega 46 maslina.	690.—

Bela Crkva 15 maslina à 15 d. prodane po gdi Regini Kraus i Idi Klein

225.—

Mitrovica 31 maslina

465.—

Jajce 10 maslina

150.—

Koprivnica: 60 maslina à 12. 50 d.

750.—

Zagreb: Adolf Rotmüller i Danica Neumann u vrt dra Spieglera 8 m, A. Sauerbrunn u gaj Štefe Steiner 3 m, Obitelj Žiga Steiner u gaj Štefe Steiner 8 m, Josip Wachs u vrt Elle Wachs 1 m,

252.50

Din. 9317.50

Za Herzlovu šumu darovano do sada 46.036.75 D.

JAAR JUGOSLAVIJA

Bela Crkva: Umjesto čestitke k Bar Micva sina g. Weinbergera rabina na ime svečara Berislav i Regina Kraus 2 m

25.—

Vukovar: Prigodom Berit mila u kući g. Alexa Steinera daruje na ime novorođenog Vladimira Steinera g. Sigmund Frank 8 m

100.—

Sarajevo: Zaharija Segal 12.50, Gizela Klein 12.50 2 m

25.—

Zenica: Josefina Schönwald daruje prig. obljetnice smrti oca Kalman Schönwald 2 m 25.—

Zagreb: dr. Moša Alkalay na ime Sara D. Alkalay, Sarajevo 4 m

50.—

18 m. Din. 225.—

Do sada darovano 8722 masline za popunjenje šume treba još 1278 maslina.

„TEVIT“

Poduzeće za elektroindustriju i trgovinu
Telefon 14-59 ZAGREB Gajeva ulica 15

Izvadja: Električna instalacija svi-
jetla, telefona, kućnih
zvonila i reklama

Preuzima: Uredjaje električ. cen-
trala, pogona, prenose
sila, popravljanje sviju
vrsti električnih strojeva

**DIONIČKO
DRUŠTVO „MERKUR“****VELETRGOVINA I KONFEKCIJA PAPIRA**TELEFON:
17-95**ZAGREB - ILICA 31**PAPMERKUR
BRZOJAVI.

Veletrgovina
pisatag, risatag, novinskog, te
omotnog papira

Vlastiti proizvod
bilježnica, notesa, blokova i konfek-
cija svih proizvoda i papira

Tvorničko skladište
kuverata, te pisatag i risatag pribora

Domaćice

tražite kod Vašeg trgovca
samo najbolje belgijsko

Plavilo**za rublje**

Zaštitni znak sa znakom „Beva“

Glavno skladište za Jugoslaviju:

„Patria“

zadruga za kemijske
potrepštine, Zagreb,
Preradovićeve ul. 12
: Telefon broj 16-91:

Kroz decenije
poznati i pro-
kušani od ka-
trana čisti
materijal
za pokri-
vanje
kro-
vova

RUBEROID

/zolliranje
nepro-
močljivo,
trajno, liče-
nje za uzdr-
žavanje nepo-
trebno.

Uzorke besplatno šalje:

Hrvatska**industrija katrana**

dioničarsko društvo
u Zagrebu
Trenkova 18 - Telef. 3-64

Nudi vlastite proizvode: Krovnu
ljepenu katranisanu, ploče za izo-
liranje proti vlazi, kameno-ugljeni
katran, katranovo ulje, smolni ce-
ment, naitalin, benzol dupl. raff. I
sve ine katranove derivate, kolo-
maz, mast za strojeve i gatre itd.

Pergament

za ukuhavanje voća
broj 1 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$

nenatkriljive kakvoće

(raztežljivost 6·2% na-
prama 2% kod drugih
pergamena)

samo na veliko

i najpovoljnije kod

„Papieros“

**Nunčić, Fürst
i drugovi**
Zagreb

Berislavićeva ulica 16.

Brzjavni: Koh i Noor
Telefon 10-43.

D. M. C. artikli

te Aida Maria Lucia, umjetna svila (Kunst-
seide) i razni drugi pamuci. Kod većih naručba
znatan popust! Specialna veletrgovina pamuka

Ferdo SCHWARZ i drug

Ilica br. 45 - ZAGREB - Telefon 2-56

Brzjavni naslov: SVADRUG

Na veliko!

Na veliko!

Kolonijalna roba

specijalno kava uz najjeftiniju cije-
nu kod tt.

I. Dragoner, Zagreb, Nikolićeva 4.

VREĆE

iz jute, tekstilita i papira nove i upo-
trebljene u svim dimenzijama za bra-
šno, posije, ugaj i t. d., dobiju se
najjeftinije kod tvrtke

SCHOTTEN I DRUG

Vrhovčeva 13 ZAGREB Telefon 10-85

Kupujemo sve vrste upotrebljenih vreća
uz najveću dnevnu cijenu —
Zavod za posudjivanje nepremovnih ponjava

I_a Vapno (Kreč)

dobavlja iz vlastitih vapnara u Očuri
i Novom Marofu

Sjedinjene krečane d. d.
u Zagrebu Bogovićeve ulica 3

Telefon broj 5-55 : Brzjavni: Krečane, Zagreb

Produkcija 120 vagona mjesečno

Prva hrvatska veletrgovina željeza i
željezne robe

Ferdo Hirschl k. d.

Jelačićev trg 13 ZAGREB Telefon br. 279
Poslovnica: Petrinjska ulica broj 4

Preporuča svoje bogato skladište že-
ljezne robe, posudja, gospodarskih
strojeva, kućnih uredjaja, te sve vrste
gradjevnih potrebština. Solidna roba,
brza posluga, cijene umjerene.

Gumene pete i**Gumene potplate**

jeftinije i trajnije su nego od
kože! Najbolja zaštita protiv
vlage i zime!

Metalokemika d. d.

za kemičke i rudarske proizvode

Zagreb**Beograd**

Strossmayerova ulica br. 6

Kralja Petra ulica br. 62

Brzjavni: Metalokemika

Telefon interurb. 16-11

KOVINSKE i željezne polufabrikate

KOVINE i sve kovinske legure

KEMIKALIJE, osobito

modra galica